

Národní divadlo

O P E R A

Ředitel Národního divadla: akad. arch. Daniel Dvořák
Šéf opery Národního divadla: Jiří Nekvasil

TISKOVÉ INFORMACE

Český triptych II. – Terezín
2. část

Theodor Veidl (1885-1946)

DIE KLEINSTÄDTER (MALOMĚŠŤÁCI)

Veřejná generální zkouška 18. ledna 2006 v 10 hodin
ve Stavovském divadle

Premiéra 19. ledna 2006 v 19 hodin
ve Stavovském divadle

Inscenace vznikla pod záštitou Dr. Thomase Goppela, bavorského ministra pro vědu, výzkum a umění
a Vítězslava Jandáka, ministra kultury České republiky
a za podpory Česko-německého fondu budoucnosti a Kulturního fondu Bavorska

Český triptych II. – Terezín 2. část

Theodor Veidl (1885-1946)

DIE KLEINSTÄDTER / MALOMĚŠŤÁCI

Komická opera o třech jednáních z let 1932-1934

Libreto Pavel Eisner podle veselohry Augusta von Kotzebue Němečtí maloměšťáci

Nová instrumentace Widmar Hader (1. a 2. jednání)

a Andreas Willscher (3. jednání a předehra – revize Widmar Hader)

Dirigent: Raoul Grüneis

Režie: Ernö Weil

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Sbormistr: Lukáš Vasilek

Sbormistr Kühnova dětského sboru: Jiří Chvála

Sbor a orchestr Národního divadla

Kühnův dětský sbor

Koprodukce s Theater Regensburg

Osoby a obsazení:

Špaček, purkmistr městečka Vranokouty

Paní Špačková, jeho žena

Sabina, jejich dcera

1. kmotra, paní vrchní vodohospodářová a porybná Spálená

2. kmotra, paní písařová městského berního úřadu Pečená

Bratránek Kulhánek, hokynář s kořením a hejtman střeleckého spolku

Brabec, náměstek stavebního, důlního a silničního inspektora

Macourek

Zavřel, policista a městský sluha

Děvečka

Ponocný

Jóhann Smári Saevarsson

Silvia Fichtl

Ilonka Vöckel

Katharina E. Leitgeb

Astrid M. Hofer

Adam Kruzel

Brent L. Damkier

Jin-Ho Yoo

Martin-Jan Nijhof

Melanie Schneider

Martin-Jan Nijhof

Skladatel Theodor Veidl (1885-1946) patřil k německé národnostní menšině žijící v Čechách. Vystudoval české školy a od roku 1918 v Čechách trvale působil jako dirigent, učitel hudby, skladatel, sbormistr a angažoval se v mnoha převážně německých hudebních spolcích. Veidl je autorem řady symfonických i komorních skladeb a pěti oper. Coby člověk německé národnosti byl po druhé světové válce internován v Terezíně a měl být odsunut do Německa. Zemřel však ještě v Terezíně na podvýživu v roce 1946. *Maloměšťáci* jsou Veidlovou čtvrtou operou a za námět mu posloužila satirická komedie německého dramatika Augusta von Kotzebue *Němečtí maloměšťáci*. Komedie je umístěna do městečka Krähwinkel, tedy do fiktivní lokality, jejíž obdobou je v českém prostředí příslovecný Kocourkov. Občané Krähwinklu si potrpí na funkce a komplikované titulování, žijí však především z klepů a jejich šíření. Kotzebuova hra odpovídala Veidlovu smyslu pro humor, nabízela dostatek situační komiky a především možnost uplatnění hudebního humoru, tak jak jej skladatel formuloval ve svých teoretických úvahách. Jedná se o mistrně napsanou komedii s řadou vděčných rolí a nabízející řadu situací, v nichž je hudba již latentně přítomna, a jiných, jež dokreslení hudbou nabízejí. Národní divadlo uvádí *Maloměšťáky* jako druhou část Českého triptychu II. oproti předchozím operám, je tato ve scénickém provedení.

U příležitosti scénického provedení Veidlovy opery *Maloměšťáci* v rámci cyklu Český triptych II. – Terezín vydalo Národní divadlo jako devátý svazek své ediční řady Knihovna opery Národního divadla publikaci:

Vlasta Reittererová - Hubert Reitterer: Theodor Veidl a jeho operní dílo / Theodor Veidl und sein Opernwerk

Kniha obsahuje nashromážděné materiály k Veidlově operní tvorbě, přináší mimo jiné rozsáhlé dobové ohlasy z tisku, které umožňují si udělat obrázek o její recepci, libreta Veidlových oper *Maloměšťáci* a *Kranwit*.

cena: 180 Kč, rozsah 404 stran, vyšlo v listopadu 2005 v nákladu 1 300ks

OBSAH OPERY

První dějství

Dcera vranokoutského purkmistra Špačka Sabina se má vdát za pana Brabce, amatérského básníka, honosícího se vícenásobným titulem „zástupce stavebního, důlního a silničního inspektora“. Ona však myslí na Macourka, s nímž se seznámila během pobytu v rezidenčním městě. Konečně přichází vytoužený dopis, který obsahuje radostnou zprávu: Macourek přijede na návštěvu. Sabina se nezná nadšením, právě přicházející matka je však zchladí. Když zjistí, že se Sabina těší obrázkem neznámého mladého muže, zděsí se nad ohroženou mravností své dcery. Sabina, aby zachránila situaci – a hlavně kompromitující podobenku – pohotově odpoví na otázku po totožnosti onoho mladého muže: „To je korunní princ.“ Matka se pro tuto chvíli uklidní a pobízí Sabinu, aby se chystala na zítřejší zásnubní hostinu. Do debaty matky a dcery, která se stále snaží odmítat vnučovaného nápadníka, přichází otec purkmistr, nakvašený na poměry v městské radě. Především složitý proces, týkající se zneuctění vzácného obecního berana, mu dělá starosti. Přichází městský sluha Zavřel a oznamuje, že před městskými branami leží v příkopu povoz. Cestující, který v něm jel, posílá purkmistrovi dopis. Je to doporučující dopis od ministra, aby byl mladý host, který přijíždí do Vranokout na návštěvu, s patřičnou úctou přijat. Podivné však je, že ohlášený host je v dopise uveden pouze jménem – Macourek. Nehonosí se žádným titulem a to může znamenat jen jedno: jedná se o někoho velmi významného, kdo je do Vranokoutů vyslán inkognito. To je signál k poplachu. Příchozímu hostu musí být připraveno pompézní uvítání s hudbou, kanóny a dětmi předávajícími květiny, opulentní hostina, – všechno musí klapat. Aby se občané Vranokoutů co nejdříve takovou závažnou zprávu dozvěděli, stačí ji předat dvěma místním klepnám, kmotrám Spálené a Pečené, ty už se postarají o další. Všeobecná euforie se vystupňuje, když se mladý host objeví: je to muž ze Sabinina obrázku – korunní princ! „Korunní princ“ je přijat v purkmistrově domě. Celá společnost je šokována jeho nespolečenskými způsoby, nadto – všichni mají své hodnosti a tituly, ale princ je vůbec nerespektuje. Purkmistr je však přesvědčen, že to všechno je součástí princova inkognita. Místní pěvecký spolek zpívá k princově počtě oslavný sbor. Macourek se snaží vysvětlit omyl a prosí Sabinu o pomoc. Purkmistrová poukazuje na podobu muže na obrázku, o němž přece Sabina řekla, že je to korunní princ. Do provolávání slávy Sabina přiznává, že to řekla jen v žertu. Purkmistrová padá k zemi.

Druhé dějství

V purkmistrově domě vládne ponurá nálada. Purkmistrová je na Sabinu nanejvýš rozezlena pro její hloupý „žert“. S tím falešným korunním princem jsou navíc jenom potíže. Neumí se chovat, nemá ani mravy ani morálku. Jen purkmistr se snaží s ním konverzovat. Vykládá mu spletitý případ s beranem, Macourek však neposlouchá a přemýšlí, kam před ním schovali Sabinu. Společnost, která se sešla, je oblažována Brabcovou právě složenou novou písní. Dámy dojatě naslouchají, purkmistr přemítá o beranovi, Macourek myslí na Sabinu. Kmotry, které už nemusí mít respekt před korunním princem, jedovatě komentují Macourkovy nezpůsoby. Když purkmistr s Macourkem osamí, mele stále ještě svou o neblahém beranovi. Macourkovi dojde trpělivost. Bez okolků přiznává, že miluje purkmistrovu dceru a chce si ji vzít. Další důkaz, že vůbec nezná mravy. Copak tohle jsou nějaké námluvy? Purkmistr musí k takovému případu svolat rodinnou radu. Po jeho odchodu se konečně objeví Sabina, ale než si stačí se svým milým vyměnit pár slov, vpadne právě ve chvíli, kdy Macourek klečí před Sabinou, nevídaný sok – pan Brabec. Okamžitě chce vyzvat Macourka na souboj, ale Sabina pohotově prohlásí, že jen zkušeli divadelní hru, kterou pan Macourek píše. Umělecky zaměřený Brabec je nadšen: konečně někdo, s kým může zaujetí pro umění opravdu sdílet. Sabina se svěřívá: v té hře je místo, s nímž pan Macourek nemůže hnout. A tak všichni tři společně vymýšlejí, jak by pomohli nešťastným milencům z Macourkovy hry, aby se mohli sejít. Sabina s Macourkem si tak s pomocí Brabcem vykombovaně intriky domluví před nechtěným svědkem dostaveníčko. Purkmistr přednese rodinné radě Macourkovo přání, oženit se Sabinou. Po velkém přemítání je rozhodnuto, že Macourek nemůže být odmítnut (koneckonců je to známý ministra), ale Sabinu dostat

nemůže. Co kdyby mu náhradou nabídli kmotru Spálenou? Vdavekchtivá kmotra pochopitelně souhlasí. Nesouhlasí však Macourek. Zvolil si Sabinu a trvá na tom. Něco takového je ovšem ve Vranokoutech do nebe volající nehoráznost.

Třetí dějství

Večer před purkmistrovým domem. Děti dokončují svou hru a rozcházejí se, Brabec hraje v otevřeném okně na housle, purkmistrová Špačková usedá do okna se zpěvníkem. Ponocný troubí devět. – Purkmistr s purkmistrovou probírají v ložnici celodenní události. Purkmistrová se bojí, že Brabec ztratí o Sabinu zájem, Purkmistr má strach, že Macourek nebude mlčet před ministrem a pro jeho úřad to může mít nedozírné následky.

Před domem se sejde Sabina s Macourkem. Jejich milostný dialog a vzájemné přísahy přeruší příchod vyděšeného Zavřela. Vzácny beran, corpus delicti ve sporu se sousední obcí, je pryč. Purkmistra může taková věc stát úřad. Spící občané jsou rázem na nohou. Kdo teď pomůže purkmistrovi z takové šlamastyky? V tom je zpozorován Macourek. Není v celé věci namočen? Macourek kuje železo: vezme celou záležitost na sebe a zaručí se ve městě za purkmistra, ale znovu žádá o ruku purkmistrovy dcery. Purkmistr „ve státním zájmu“ svolí. Teď teprve prozrazuje Sabina, že její vyvolený má přece jen také titul.

SKLADATEL O SVÉM DÍLE

Co dovoluje pokládat Kotzebuovu veselohru *Němečtí maloměšťáci* za vhodnou předlohu pro přepracování na operní libreto, je především ta okolnost, že jsou jednající osoby díla již samy o sobě typickými postavami operního jeviště. Také samo prostředí biedermeieru vytváří velmi příznivou náladu pro hudbu. Navíc je děj bohatý situacemi, které v sobě skrývají mnoho možností k hudebnímu obohacení, a tak se nabízela řada vhodných příležitostí, pomoci dramatickému ději prostředky, které nabízí opera, k ještě větší účinnosti. Přepracování spočívá především v tom, že bylo pět dějství originálu staženo do tří. Okolnost, že je Olmers [Macourek] považován za korunního prince, byla dále využita tak jak je tomu v originále a posloužila jako základ pro vypracování skutečného operního finále, kterým končí první dějství. Také finále druhého dějství bylo umožněno teprve tím, že se roztržka, která je v originále pouze slabě naznačena a která povstane z toho, že je Olmers nejprve jako nápadník odmítnut, vyostřila do velkého dramatického konfliktu, který vyvolá prudký střet. Tím bylo také zásadně zesíleno napětí, jež vede k rozuzlení až na samém konci. Z toho opět povstala nutnost vložit do třetího dějství scénu v ložnici, aby byl náhlý obrat v ději lépe motivován. A konečně také zapojení sboru v poslední scéně tohoto dějství byla nutnost, která vyplývá ze samotných požadavků opery. Bezstarostné veselí v dění na jevišti mne dále postavilo před nutnost nalézt pokud možno nezatěžkanou hudební řeč a vystihnout lehký konverzační tón; nadužití hudebních a instrumentačních prostředků by nebylo na místě. Spokojil jsem se tedy s orchestrem, který je pouze o jednoho hráče početnější než Mozartův „Figaro“ a také při práci s tímto skromným orchestrálním aparátem jsem hleděl být co nejzdrženlivější. Pokud jde o formální stránku mé hudby, hledal jsem pokud možno propojení se starou operou. Proto jsou zde sólové výstupy ve formě prosté písně i velké árie, kromě toho však také rozličné menší či větší ansámby, čímž jsem hodlal přispět k obnovení staré tradice komické opery. Zda se mi podařilo přetvořit veselohru v životaschopnou komickou operu necht' prokáže provedení.

Bohemia 16.4.1935

Zrcadlo nastavené nafoukanému měšťáctví

V důsledku válečných zmatků však zůstal zachován jen klavírní výtah, který byl nově instrumentován řezenským skladatelem Widmarem Haderem a jeho kolegou Andreasem Willscherem. Opera byla tedy svým způsobem premiérována podruhé.

Oběma skladatelům se přesvědčivým způsobem podařilo propůjčit charakteru díla sílu výpovědi. Instrumentace je barevně bohatá a slouží vokální složce.

Inscenace se ujal osobně intendant Ernö Weil a spolu se scénickým výtvarníkem Danielem Dvořákem vytvořili originální prostředí z prvků, které připomínají kubismus a tvoří fasády domů maloměsta. Dobře se k tomu hodí i klaunsky vyhlížející kostýmy. Vtipné zapojení točny při procházkách městečkem zprostředkovává autenticitu a doplňuje promyšleně režirovaný děj.

Z představitelů zaujala především Ilonka Vöckel v roli Sabiny. Nesnadné koloratury provedla sopranistka mistrovsky a také herecky byla na vysoké úrovni. Také Johann Smari Saevarsson jako purkmistr, Silvia Fichtl jako purkmistrova žena, Jin-Ho Yoo jako Olmers, Adam Kruzel jako bratránek Hinkel a všichni ostatní účinkující, včetně skutečně výtečně Andreasem Mehlingem nastudovaného sboru, přispěli ke zdařilému premiérovému večeru.

Orchestr za řízení generálního hudebního ředitele Raoula Grüneise provedl s espretem všechny detaily partitury, takže se výrazově silně uplatnila recitativní místa i zvuková stránka, často připomínající Richarda Strausse.

Stefan Rimek www.zeitung.org/onetz

15.11.2005 | Netzcode: 10793234

Nádherně nadčasová satira na maloměstské poměry

Především těmi prvky hudební řeči, v nichž se pravděpodobně opírá o lehce sarkastické pasáže Hindemithovy volné tonality, ale také jinde vykazuje Veidl svou řemeslně bezvadnou polystylovostí jevištní způsobilost.

Vedle rychle plynoucího parlanda je prokomponovaná forma vedena stále znovu k uzavřeným sólovým a ansámblovým číslům, která umožňují pointovanou charakterizaci obyvatel Krähwinklu. Všetečná purkmistrova dcera Sabina (dovedné koloratury Ilonky Vöckel), její rodiče (suverénní Silvia Fichtl a s mohutným basem, avšak bohužel textově nesrozumitelný Johann Smári Saevarsson), její ctitel Sperling (v lyrických básnických výlevech se rozplývající Brent Damkier) a konečně host Olmers, mylně považovaný za korunního prince, který Sabinu na konci z dusné provincie vysvobodí (kultivovaný a sympatický Jin-Ho Yoo).

Vedle solidního hudebního provedení Filharmonickým orchestrem za řízení generálního hudebního ředitele Raoula Grüneise přispěl pražským intendantem Danielem Dvořákem navržený pestrý zmatek křivých domečků, proměněný v kolotoč absurdit, a na kterém chvátali obyvatelé Krähwinkelu ve svých rozkošných obrovských kostýmech a s obrovskými zvědavými ušima a potměšilými očima. Pečlivá režie Ernö Weisse dokázala všechn ten živý pohyb udržet, oděla námět do aktualizovaného hávu, aniž by jej otupila. Láskyhodný objev, angažovaný a kompetentně provedený.

Juan Martin Koch, *Donaukurier*

www.donaukurier.de/freizeit/kultur/art

Potměšilé oči a sloní uši

Theodor Veidl smísil obratně mnoho prvků. Orchester za řízení Raoula Grüneise rozprostírá tu symfonický koberec, jindy pouze přizvukuje svými komentáři k ději. Veidl vytvořil krásné a komplikované ansámblové scény, které zpěváci provedli precizně a výrazně. Ostré, vtipné dechy komentují služku v groteskně širokánské sukni, jindy zní téměř lidová píseň a hrůza přiznání nevypraných záclon v pokoji pro hosty je doprovázena i hudební bouřkou.

Potud dobré, přesvědčivé a hodné vidění – až do přestávky.

(Ute Grundmann) www.telezeitung.tv/html/body_kunst_kultur.html

Maloměšťáci – chybějící článek evoluce

Veidlovu hudbu s jeho vzory, Mozartem, Beethovenem, Lortzingem, Wagnerem a Straussem, ale také s budoucností Detleva Glanerta, která jen zdánlivě nemá k Veidlovi vztah. Je zřejmé, že Veidlova virtuózní hudba vyplňuje mezeru, tvoří základ tradice a náhle patří k vývoji hudby. Tím je dosaženo nejrásnější formy nápravy minulosti.

Veidlova hudba je umělecky osobitá směs, která překvapuje neočekávanými proměnami a působí vědomým humorem. Cituje mnohé známé od různých kolegů, od cituplných arioz přechází ke žvanivé konverzaci, obsahuje komplikované duety, tercety atd., ale také jednoduché písně. Divadlo Regensburg projevilo maximální nasazení k vyzdvižení tohoto pokladu a postaralo se o produkci, která vejde do análů jako vynikající výkon souboru.

Režisér Ernö Weil těží z komediálnosti. V „Maloměšťácích“ to vskutku bouří, podpořeno kuriózní výpravou Daniela Dvořáka. Spousta nápadů je adekvátní vysokému tempu hudby. Rozohněn Raoulem Grüneisem u dirigentského pultu, probíhá zde bláznivý den jako v Mozartově „Figarově svatbě“.

[...] Skvělý byl nápad výtvarníka dát jim místo očí proříznuté pingpongové míčky a obrovské uši. Drby jsou elixírem jejich života. Aby se podívali doprava nebo doleva, na to jim úhel pohledu nestačí. Rekvizity propůjčují postavám rysy loutek. Stejně kostrbatě a nepřirozeně vede Weil jejich pohyby. Jediná Sabina se zbaví slupky. Zatímco Ilonka Vöckel upomíná na začátku koloraturami na umělou Offenbachovu Olympii, utíká na konci s Olmersem jako živá, vidoucí dívka z těsných zdí pryč.

Thomas Witzum
www.donau.de/SID

Pryč z Krähwinkelu

Veidlova hudba je osobitá směs, překvapuje neočekávanými obraty a vědomě humorně cituje kolegy, střídá sentimentální árie se žvanivým konverzačním tónem, obsahuje složité ansámby, ale také jednoduché písně. Je to putování mezi veseloherním resp. operetním a expresivním stylem.

Opera byla odměněna bohatým potleskem. Je to dílo, které je schopno vyplnit mezeru v nepatrném komediálním repertoáru 20. století. Bezpodmínečně hrát dál! (tv)

www.opernetzt.de/seiten/rezensionen/reg_klein.htm

AUTOŘI NOVÉ INSTRUMENTACE

Rodina **Widmara Hadera** (nar. 22. června 1941 v Lokti) se po odsunu z Československa roku 1946 usadila v Bad Reichenhall. Hader studoval 1960/61 v Mozarteu v Salcburku a 1961–65 na Státní hudební škole ve Stuttgartu, studoval také politologii a filozofii na univerzitě v Mnichově. Do roku 1990 působil ve Stuttgartu jako skladatel, učitel hudby, sbormistr a dirigent a současně jako externí pedagog teorie skladby na církevní škole v Rottenburgu. Roku 1978 založil každoročně pořádané Sudetoněmecké dny hudby. V listopadu 1990 se stal vedoucím nově založeného Sudetoněmeckého hudebního institutu v Řezně (zřizovatel kraj Oberpfalz), který byl oficiálně otevřen 6. dubna 1991. Haderovy skladby byly uvedeny v mnoha zemích Evropy, v Izraeli i Americe. Roku 1996 založil Varhanní festival v Lokti a téhož roku byl vyznamenán Velkou sudetoněmeckou cenou za kulturu.

Rodina **Andreas Willschera** (nar. 1955 v Hamburku) pocházela z otcovy strany ze Slezska. V patnácti letech se stal Willscher varhaníkem kostela sv. Františka v Hamburku a toto místo zastává dodnes. Hudební studia absolvoval roku 1977 na Vysoké hudební škole v Hamburku, jako varhaník koncertuje pravidelně v Německu, Francii i České republice. Roku 1990 založil Hamburské fórum sudetoněmeckých skladatelů. Jeho činnost byla oceněna mj. roku 1995 udělením Sudetoněmecké ceny za kulturu.

INSCENÁTOŘI

RAOUL GRÜNEIS - dirigent

Narodil se francouzsko-rakouským rodičům v roce 1964 ve Würzburgu. Prvním jeho angažmá po studiu hry na klavír a dirigování bylo divadlo ve Freiburgu (1990-1996). Díky několikaleté spolupráci s tamním Akademickým orchestrem položil pevný základ svého širokého koncertního repertoáru. Operní repertoár měl možnost nastudovat během angažmá v Nationaltheater v Mannheimu a do této doby spadá i jeho asistentká činnost na festivalu v Bayreuthu u dirigentů Donalda Runniclese a Giuseppe Sinopoliho. Má za sebou množství pohostinských vystoupení, např. v Dublinu (*Tosca*, *Kouzelná flétna*), s Kurpfälzischen Kammerorchester, Brněnskou filharmonií, Folkwangschule Orchester, Komorním orchestrem rumunského rozhlasu, Deutschen Kammerorchester Berlin atd. Je pravidelným hostem Orquesta Nacional Simon Bolivar ve venezuelském Caracasu, kde dirigoval např. koncertně Wagnerova *Siegfrieda* s mezinárodním pěveckým obsazením. Působil jako první dirigent a zastupující generální hudební ředitel ve Staatstheater v Darmstadtu. Operní a koncertní produkce pod jeho taktovou získaly u publika i kritiky značný vřelý ohlas (*Bohéma*, *Don Giovanni*, *Madama Butterfly* a další). Od sezóny 2005/2006 je hudebním ředitelem divadla v Řezně.

ERNÖ WEIL - režie

Režisér Ernö Weil se narodil v Mnichově v roce 1947. Na mnichovské univerzitě Ludvíka Maxmiliána vystudoval divadelní vědu a na vysoké hudební škole operní režii. V letech 1959-1971 působil jako asistent režisérům jako byli Everding, Ponelle a Verhoeven a v roce 1971 získal první stále angažmá v Städtischen Bühnen v Augsburgu. Jeho režisérský debut se odehrál na této scéně v roce 1973 inscenací *Lucie di Lammermoor*. Jeho režijní dráha pak pokračovala v Bielefeldu a současně až do roku 1986 působil jako asistent a režisér inscenací *Tristana a Isoldy* (režie: Everding) a *Bludného Holanďana* (režie: Kupfer) na festivalu v Bayreuthu. Posléze působil jako hlavní režisér a později jako intendant v Stadttheater v Pforzheimu a jako intendant Landestheater v Coburgu. Od roku 2001 je intendantem divadla v Řezně. Na svém kontě má jako režisér přibližně sto inscenací.

DANIEL DVOŘÁK - scéna a kostýmy

Vystudoval architekturu a scénografii u prof. J. Svobody na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, poté ve Vídni na Akademie der bildenden Künste u prof. L. Egga. Po studijním pobytu v USA začal pracovat jako divadelní, filmový a televizní scénograf. Dosud vytvořil více než 200 výprav doma i v

zahraníčí. V roce 1988 založil spolu s Jiřím Nekvasilem experimentální Operu Furore, o dva roky později byl jako intendant pověřen řízením Komorní opery Praha, kterou společně s Jiřím Nekvasilem reorganizoval na Operu Mozart. V roce 1992 spoluzaložil letní mozartovské stagiony ve Stavovském divadle. V roce 1998 byl jmenován intendantem Státní opery Praha (zde např. scénografie *Bubu z Montparnassu*, *The Fall of the House of Usher*, *Polský žid*) a od roku 2002 je ředitelem Národního divadla. Z posledních inscenací v ND jmenujme *Smrt Klinghoffer*, *Výlety páně Broučkovy*, Verdiho *Requiem*, *Vandu*, *Adrianu Lecouvreur*, *Prodanou nevěstu*, *Její pastorkyni*. Jako specialista na monumentální scénografie byl přizván ke spolupráci na největších českých muzikálových projektech posledních let (*Dracula*, *Monte Cristo*, *Rebelové*). Je držitelem Ceny Alfréda Radoka za rok 1999 za scénografii k inscenaci *Bubu z Montparnassu*. Jeho výtvarné řešení filmu *Rebelové* (režisér F. Renč) bylo nominováno ve své kategorii na Českého lva za rok 2001. V roce 2001 mu byla udělena Cena Masarykovy akademie umění za scénografické dílo. V roce 2002 byl francouzskou vládou jmenován Rytířem řádu umění a literatury.

SÓLISTÉ

JÓHANN SMÁRI SAEVARSSON - Špaček, purkmistr městečka Vranokouty

Islandský basista Jóhann Smári Saevarsson byl vedoucím pěveckého oddělení a operní školy na hudební škole Akureyri na Islandě. Zpěv začal studovat na Islandě a pokračoval v operní škole Královské koleje a Královské akademie hudby v Londýně. Tři roky působil v souboru opery v Kolíně nad Rýnem a v opeře v Řezně debutoval jako Baron Ochs v *Růžovém kavalírovi*. Dále vystoupil jako Marcel v Meyerbeerových *Hugenotech*, Don Magnifico v Rossiniho *Popelce*, Trojediný Mojžíš ve Weillově *Vzestupu a pádu města Mahagonny*, Král Filip ve Verdiho *Donu Carlosovi*, zpívá ale i v muzikálech, např. mlékaře Tovjeho ve slavném díle *Šumař na střeše*. Mimořádné kvality tohoto pěvce se prokázaly při scénickém provedení Schubertova cyklu *Zimní cesta*, v inscenaci mladé režisérky Doris Buske na neobvyklém místě v Aukčním domě Keup v někdejší tanečním sále. K jeho repertoáru patří také oratoria a symfonické skladby jako Mozartovo *Requiem* a Beethovenova *9. symfonie*. V červnu 2004 zpíval v Pasově a Řezně Mahlerovu *8. symfonii*. V sezóně 2004/2005 vystoupil jako Rocco ve *Fideliovi* a jako Mefisto v Boitově opeře *Mefistofeles*. K dalším jeho rolím patří Daland v *Bludném Holanďanovi*, Leporello v *Donu Giovannim* nebo Zuniga v *Carmen*.

SILVIA FICHTL - paní Špačková

Sopranistka Silvia Fichtl pohostinsky vystupuje v divadle v Řezně jako Mary v *Bludném Holanďanovi* a jako paní Špačková v *Maloměšťácích* Theodora Veidla. Pochází z Řezna a zpěv studovala na hudební vysoké škole v Grazu a Mnichově u profesora Josefa Loibla a přednes písně u profesora Helmuta Deutsche. V letech 1987-1990 navštěvovala mnichovskou operní školu pod vedením profesora Petera Kertze. První jevištní zkušenosti získala v Staatstheater am Gärtnerplatz v Mnichově. Následně získala angažmá v Bayerische Staatsoper, kde zůstala 10 let a v roce 1993 získala ocenění Operního festivalu. Od roku 2003 hostovala mimo jiné v divadlech v Augsburgu, Kaiserlautern, Linci, Mannheimu, Mnichově, Pasově, Ulmu a Řezně. Vystoupila např. jako Carmen, Flora v *La traviatě* a Princ Orlofski ve Straussově operetě *Netopýr*.

ILONKA VÖCKEL - Sabina

Pochází z Kirchheimu/Tecku a studium zpěvu zahájila v roce 1997. Od roku 1998 absolvovala interpretační kurzy u profesorky Charlotte Lehmann, profesorky Sigune von Osten, Francisca Araize a Helmuta Deutsche. V roce 2000 získala cenu v soutěži Josefa Sudera a byla vybrána Nadací Life Music Now v Norimbeku. Její repertoár obsahuje operní, operetní i muzikálové role (např. *Les Misérables*, *Jesus Christ Superstar*, *Sweet Charity*) a nevyhýbá se ani jazzu. K jejím nastudovaným rolím patří Musetta v *Bohémě*, Anička v *Čarostřelci*, Lauretta v opeře *Gianni Schicchi*, Papagena v *Kouzelné flétně*, Adéla v *Netopýrovi*, hlavní role v opeře Francesca Cavalliho *La Calisto* a další. Kromě zpěvu se Ilonka Vöckel věnuje také tanci - flamencu a je členkou souboru Danzaluna. V Řezně jako zpěvačka

debutovala v sezóně 2001/2002 v roli Kätchen (*Werther*). Pravidelně zde vystupuje v operetách a muzikálech, např. jako Jenny (*Vzestup a pád města Mahagonny*), Chava (*Šumař na střeše*), Krista (*Ptáčník*) nebo manekýnka Pepi ve *Vídeňské krvi*. V sezóně 2004/2005 zpívala roli Marzelliny ve *Fideliovi*, Cibolettu v *Noci v Benátkách*, Frasquitu v *Carmen*, Adinu v *Nápoji lásky* a převzala roli Anny Frankové v mono-opeře Grigori Frida *Deník Anny Frankové*.

KATHARINA E. LEITGEB - 1. kmotra, paní vrchní vodohospodářová a porybná Spálená

Sopranistka Katharina Elisabeth Leitgeb studovala zpěv nejprve na vysoké hudební škole v Grazu, poté v soukromých hodinách u Maureen Browne, Barbary Daniels a komorního pěvce Waltera Berryho a mistrovské kurzy absolvovala u komorní pěvkyně Seny Jurinac a Francisca Araize. Po krátkých angažmá v opeře v Grazu a Stadttheater v Badenu ji v roce 1999 přizvala komorní pěvkyně Brigitte Fassbender jako stálého hosta do Tiroler Landestheater v Innsbrucku. Od roku 2002 je sólistkou divadla v Řezně, kde ztvárnila řadu postav, např. Mimi a Musettu v *Bohémě*, Margarethu v *Hugenotech*, paní kurfiřtovou v operetě *Ptáčník*, Paminu v *Kouzelné flétně*, Neddu v *Komediantech*, Marzellinu ve *Fideliovi*, Micaelu v *Carmen* a v Boitově *Mefistofelovi* zpívala Margaretu i Helenu. Má za sebou řadu koncertů - oratorních (Mozart - *Requiem*, Haydn - *Stvoření*, *Mesiáš*) i písňových a hostování v USA, Itálii a Číně.

ASTRID M. HOFER - 2. kmotra, paní písařová městského berního úřadu Pečená

Studium zpěvu absolvovala v Mnichově u irské sopranistky Mary Mac Sweeney a v roce 1998 pak obdržela diplom na salcburském Mozarteu. Mimo to absolvovala mistrovské kurzy u Thomase Hampsona a Thomase Quasthoffa. Astrid Hofer vystoupila jako sólistka v řadě koncertů, písňových večerů a chrámových koncertů (např. Mozartovo *Requiem* nebo Bachovy *kantáty* se Slovenskou filharmonií v Salcburku). Pohostinská vystoupení ji zavedla do Norska, Chile, Švýcarska a Německa. Od roku 1998 vystoupila např. v Landestheater v Salcburku a na salcburském festivalu (*Její pastorkyňa*, *Iphigenie*, *Egyptská Helena*), na festivalu v Bregenzi (*Martinů Julietta*), v Landestheater v Linci a Stadttheater v Klagenfurtu. Na 8. mezinárodní Mozartově soutěži v roce 2002 vyhrála 3. cenu a stejného roku 1. cenu na 4. mezinárodní hudební soutěži Debut in Merano. V sezóně 2004/2005 byla v angažmá v divadle v Řezně a zpívala zde např. Lolu v *Sedláku kavalírovi*, Mercedes v *Carmen* a Marthu v *Mefistofelovi*. Rolí 2. kmotry ve Veidlových *Maloměšťácích* se do divadla v Řezně vrací jako host.

ADAM KRUZEL - Bratránek Kulhánek, hokynář s kořením a hejtman střeleckého spolku

Pochází z polského Padevu, na vysoké hudební škole v Krakově studoval nejdříve hru na varhany a později zahájil studium zpěvu. Ve zpěvu se dále zdokonaloval na vysoké hudební škole ve Vídni a krátce na to získal angažmá v operním studiu v Bayerische Staatsoper v Mnichově. Hostoval mimo jiné v PPP-Musiktheater v Mnichově, Staatsoper v Hamburku, Nationaltheater v Mannheimu, Wiesbadenu a Mainzu, v roce 1986 vyhrál 1. cenu v soutěži Roberta Stolze v Hamburku, kterou získal devítiměsíční stipendium dotované Sylvií Geszty. V letech 1987-1989 byl ve stálém angažmá v Mainzu, poté v Oberhausenu a následně přišel do divadla v Řezně. Ztvárnil zde např. hlavní postavu v opeře Detleva Glanertse *Josef Süß*, Scarpia v *Tosce*, Wolframa v *Tannhäuserovi*, Markýze Posu v *Donu Carlosovi*, Tonia v *Komediantech*, Alfia v *Sedláku kavalírovi*, Dona Pizzara ve *Fideliovi* nebo Escamilla v *Carmen*. V sezóně 2005/2006 jsou jeho stěžejními úlohami Holandan a Mandryka v *Arabelle*. Adam Kruzel také natáčí pro rozhlas a spolupracoval na několika nahrávkách.

BRENT L. DAMKIER - Brabec, náměstek stavebního, důlního a silničního inspektora

Tenorista Brent L. Damkier se narodil v Kalifornii poblíž slavného Golden Gate Bridge. Zpěv začal studovat na konzervatoři v San Franciscu u Silvie Anderson a pokračoval u Cornilie Prestel na Brucknerově konzervatoři v Linci. Již během studií se uskutečnil jeho evropský debut na scéně Landestheater v Linci, kde vystoupil jako Hrabě Almaviva v *Lazebníku sevillském*. Poté získal své první stálé angažmá v divadle v Pforzheimu. V současné době zpívá v divadle v Řezně Tamina v *Kouzelné flétně*, Nemorina v *Nápoji lásky* a různé operetní a muzikálové party. Jeho repertoár zahrnuje role od

Rossiniiovských postav jako Dona Ramira (*Popelka*) a Hraběte Oryho ve stejnojmenné opeře, až k Brittenově Lysanderovi (*Sen noci svatojánské*) a Albertu Herringovi. Roli Fentona zpíval jak v Nicolaisových *Veselých paničkách windsorských*, tak ve Verdiho *Falstaffovi*. Vystupuje i s koncertním repertoárem, např. v Berliozově *Requiem*, Händelově *Mesiáši*, Mendelssohnově *Eliáši* a dílech Bacha, Mozarta, Haydna atd.

JIN-HO YOO - Macourek

Mladý korejský barytonista Jin-Ho Yoo vystudoval zpěv na univerzitě Kyong-Won v Soulu. Ve studiu pokračoval tři roky v Německu v Mannheimu na vysoké hudební škole a absolvoval v roce 2002 s vyznamenáním. První divadelní zkušenosti získal v rolích Barona Zety (*Veselá vdova*) nebo Antonia (*Figarova svatba*). Vystoupil v divadlech v Heidelbergu, Baden-Badenu a Neustadtu. V roce 2002 získal stipendium německého spolku Richarda Wagnera v Bayreuthu. Od sezóny 2002/2003 působí v divadle v Řezně. K rolím, ve kterých vystupuje patří Dandini (*Popelka*), Marcello (*Bohéma*), Posa (*Don Carlos*), Papageno (*Kouzelná flétna*), Don Fernando (*Fidelio*), Alfio (*Sedlák kavalír*), Silvio (*Komediantí*), Moralés (*Carmen*) a další. V pěvecké soutěži „Debut“ v Bad Mergentheimu obsadil 3. místo v roce 2004 a 2. místo a zvláštní cenu vyhrál v pěvecké soutěži v Pasově.

MARTIN-JAN NIJHOF - Zavřel, policista a městský sluha, Ponocný

Basista Martin-Jan Nijhof pochází z holandského Ravensteinu a zpěv vystudoval na maastrichtské konzervatoři u Barbary Schlick a posléze na vysoké hudební škole ve Freiburgu u prof. Reginalda Pinheira. Na škole vystupoval jako Figaro ve *Figarově svatbě*, Mluvčí v *Kouzelné flétně*, Balthasar v Menottiho *Amahlvi a nočních návštěvnících*, ztělesnil roli Mr. Budda v Brittenově *Albertu Herringovi* v inscenaci freiburské školy v režii Gerda Heinze. V divadle Bonboniere v Maastrichtu zpíval Aenease v Purcellově opeře *Dido a Aeneas* a roli Gasparda v operetě *Les Cloches de Cornville* v Theater aan het Vrijthof. V sezóně 2002/2003 hostoval ve Freiburgu jako Allazini v Mozartově *Zaide* a v následující sezóně byl členem souboru divadla v Pasově, kde vystupoval např. jako Leporello (*Don Giovanni*). V současné době je ve stálém angažmá v divadle v Řezně, kde zpívá mimo jiné Rocca (*Fidelio*), Sarastro (*Kouzelná flétna*), Zunigu (*Carmen*), Dulcamara (*Nápoj lásky*) nebo oratorní úlohy jako je Ježíš v *Janových pašijích* a basový part v *Mesiáši* J.S.Bacha, ve *Vánočním oratoriu* C. Saint-Saënsa a dalších dílech Bacha, Mozarta, Haydna, Gounoda nebo Mendelssohna. Interpretuje i písňový repertoár jako např. Schumannovy *Dichterliebe* nebo *Songs of Travel* Vaughana Williamse.

MELANIE SCHNEIDER - děvečka

Zpěv vystudovala u prof. Christiane Hampe na vysoké hudební škole v Karlsruhe a pravidelně se účastnila mistrovských kurzů u prof. Kleise Kelly v Kolíně. Od roku 2002 vystupuje v divadle v Pforzheimu jako Královna noci v *Kouzelné flétně* pro děti. K dalším aktivitám umělkyně patří četná koncertní vystoupení (Mendelssohn - *Eliáš*, Bach - *Vánoční oratorium*, *Mše h moll*, Mozart - *Korunovační mše*, Haydn - *Roční období*, *Stvoření*, Charpentier - *Te Deum*), sólová vystoupení a písňové večery. Od sezóny 2004/2005 je členkou souboru divadla v Řezně, kde vystupuje jako Královna noci (*Kouzelná flétna*), Nedda (*Komediantí*), Annina (*Noc v Benátkách*), Marzelline (*Fidelio*), Adina (*Nápoj lásky*), Frasquita (*Carmen*) nebo Zerlina (*Don Giovanni*).

PREMIÉRY SEZÓNY 2005/2006:

11.9.2005 v Národním divadle

Leoš Janáček (1854-1928)

JEJÍ PASTORKYŇA

Opera o třech jednáních z let 1894-1903

Libreto skladatel podle stejnojmenné hry Gabriely Preissové

Dirigent: Jiří Kout

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Pohybová spolupráce: Števo Capko

Sbormistr: Pavel Vaněk

Koprodukce s Opera Ireland, Dublin a Latvijas Nacionālā opera, Riga

15.10.2005 v Národním divadle

Giuseppe Verdi (1813-1901)

AIDA

Opera o čtyřech jednáních z let 1870-1871

Libreto Antonio Ghislanzoni

Dirigent: Oliver Dohnányi

Režie: Steffen Piontek

Scéna a kostýmy: Mike Hahne

Choreografie: Tomáš Rychetský

Sbormistr: Pavel Vaněk

29.11.2005 v Českém muzeu hudby

Benjamin Britten (1913-1976)

CURLEW RIVER / Řeka Sumida

Chrámová parabola, op. 71 z roku 1964

Libreto William Plomer podle středověké japonské hry nó Řeka Sumida

Dirigent: Marko Ivanović

Režie: Jiří Heřman

Scéna: Pavel Svoboda

Světelný design: Jiří Heřman, Daniel Tesař

Kostýmy: Lenka Polášková

Koprodukce s in spe o.s. a s Mezinárodním hudebním festivalem Struny podzimu

18.12.2005 ve Stavovském divadle

Gaetano Donizetti (1797-1848)

DON PASQUALE

Komická opera o třech jednáních z roku 1843

Libreto skladatel a Giovanni Ruffini

Dirigent: Oliver Dohnányi

Režie a choreografie: Pavel Mikuláščík

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Michaela Červenková

Sbormistr: Lukáš Vasilek

19.1.2006 ve Stavovském divadle

Theodor Veidl (1885-1946)

DIE KLEINSTÄDTER / Maloměšťáci

Komická opera o třech dějstvích z roku 1935

Libreto Pavel Eisner podle Augusta von Kotzebuea

Dirigent: Raoul Grüneis

Režie: Ernö Weil

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Sbormistr: Lukáš Vasilek, Jiří Chvála

Koprodukce s Theater Regensburg

29.1.2006 ve Stavovském divadle

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

APOLLO ET HYACINTHUS

Latinské intermedium z roku 1767

Libreto P. Rufinus Wild

Dirigent: Martin Doubravský

Režie: Oldřich Kříž

Scéna a kostýmy: Daniel Dvořák

Choreografie: Martin Pacek

Sbormistr: Martin Veselý

Koprodukce s divadlem F. X. Šaldy Liberec

14.2.2006 Velký sál Paláce Žofín

JOHN FIORE OPĚT V PRAZE!

Mimořádný koncert orchestru Národního divadla

Soprán: Gabriela Beňačková

Hector Berlioz (1803-1869)

Le carnaval romain (Římský karneval)

La mort de Cléopâtre (Smrt Kleopatry)

Richard Strauss (1864-1949)

Vier letzte Lieder (Čtyři poslední písně)

Tod und Verklarung (Smrt a vykoupení)

13.4.2006 v Národním divadle

Bohuslav Martinů (1890-1959)

ŘECKÉ PAŠIJE

Opera o čtyřech jednáních z let 1954-1959

Libreto skladatel podle románu Nikose Kazantzakise Kristus znovu ukřižovaný z roku 1948

Dirigent: Jiří Bělohlávek

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Tereza Šimová

14.5.2006 v Národním divadle

MAGDALENA KOŽENÁ V NÁRODNÍM DIVADLE

Dirigent: Michel Swierczewski

Pražská komorní filharmonie

20.5.2006 ve Stavovském divadle

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)
DON GIOVANNI

Dramma giocoso o dvou dějstvích z roku 1787

Libreto Lorenzo da Ponte

Idea obnovení inscenace: Jiří Nekvasil a Daniel Dvořák

Režijní koncepce: Václav Kašík

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Josef Svoboda

Kostýmy: Theodor Pištěk

Premiéra obnoveného nastudování

1.6.2006 v Boudě

Lukáš Hurník (1967) – Petr Čenský (1982)
THE ANGELS

Rodinná muzikálová opera

Dirigent: Robert Jindra

Režie: Gabriela Haukvicová

Scéna a kostýmy: Renáta Weidlichová

Sbormistr: Zuzana Marková

Koprodukce s Dětskou operou Praha

Světová premiéra

23.6.2005 v Litomyšli

Bedřich Smetana (1824-1884)
TAJEMSTVÍ

Komická opera o třech jednáních z roku 1878

Libreto Eliška Krásnohorská

Dirigent: Zbyněk Müller

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Zuzana Krejzková

Sbormistr: Pavel Vaněk

Koprodukce s Mezinárodním operním festivalem Smetanova Litomyšl

BUŠENÍ DO ŽELEZNÉ OPONY

30.10.2005

Roman Z. Novák (1967): Beze dne a bez noci

Dirigent: Roman Z. Novák

Režie: Jan Minařík

Scéna a kostýmy: Erika Čičmanová

18.6.2006

Jiří Doubek: Beng!

Dirigent: Jiří Petrdlík

PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE ND :

Marketingová rada Národního divadla:

Mgr. Martina Králová, Marketing manager, České radiokomunikace a. s.

Janis Sidovský, SIDOVSKY management s. r. o.

Ing. Roman Jirásek, Ředitel společnosti, předseda představenstva M.I.P. Group, a. s.

PhDr. Pavel Maurer, Managing Director, rmg:connect

Johannes Kinsky, Managing Director, JP Morgan International Limited

Umělecká rada Národního divadla:

Karel Steigerwald, dramatik

Ivan Liška, tanečník, ředitel baletu Staatstheater München

Dr. Václav Janeček, dramaturg Laterny Magiky

Sylvie Bodorová, skladatelka

Eva Blahová, pedagog zpěvu

Jiří Bartoška, herec, prezident Filmového festivalu Karlovy Vary

Prof. MUDr. Josef Koutecký, Dr.Sc., děkan 2. lékařské fakulty UK

Viktor Stoilov, majitel nakladatelství TORST

Dr. Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea Praha

PhDr. Michal Lukeš, generální ředitel Národního muzea

Aleš Březina, ředitel Institutu Bohuslava Martinů

KONTAKTY :

Akad. arch. Daniel Dvořák

ředitel Národního divadla

tel.: +420 224 901 250

fax: +420 224 932 092

e-mail: d.dvorak@narodni-divadlo.cz

Jiří Nekvasil

šéf opery Národního divadla

tel.: +420 224 901 277

fax: +420 224 933 314

e-mail: nekvasil@narodni-divadlo.cz

Pavel Petránek

vedoucí dramaturg opery Národního divadla

tel.: +420 224 901 469

fax: +420 224 933 314

e-mail: p.petranek@narodni-divadlo.cz

Daniel Jäger

Lektor dramaturgie a PR opery Národního divadla

tel.: +420 224 901 439

fax: +420 224 933 314

mobil: +420 737 223 964

e-mail: d.jager@narodni-divadlo.cz

Helena Krausová

tisková mluvčí, mediální servis ND

tel.: +420 224 901 676

fax: +420 224 932 092

e-mail: h.krausova@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

zpracoval Daniel Jäger

tel.: +420 224 901 439, +420 737 223 964, fax: +420 224 933 314, e-mail: d.jager@narodni-divadlo.cz